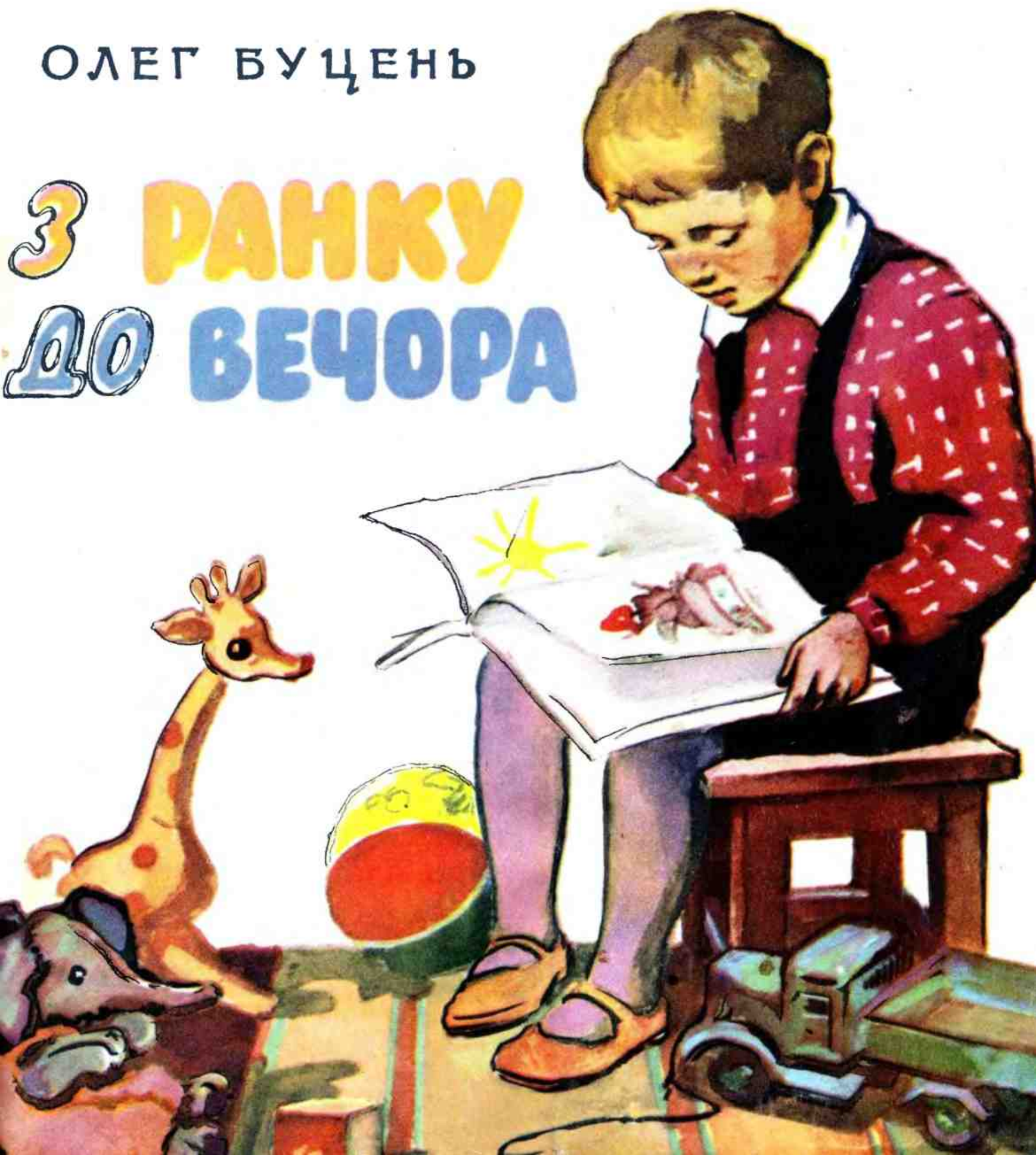

ОЛЕГ БУЦЕНЬ

З РАНКУ
ДО ВЕЧОРА

онки Н. БОЖКО

ОЛЕГ БУЦЕНЬ

З РАНКУ
ДО ВЕЧОРА

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ УРСР
Київ 1961

A colorful illustration of a construction site. In the upper left, a large crane with a lattice boom is shown against a blue sky with white clouds. A cylindrical object, possibly a bucket or container, is suspended from the crane's hook. To the right, a multi-story building is under construction, with its wooden frame and some brickwork visible. Two workers are silhouetted against the sky on the roofline. The overall style is that of a children's book illustration.

С

ПІДЙОМНИЙ КРАН

Старша група поснідала цього ранку дуже швидко. Навіть Лесик, який завжди довго сидить над своєю тарілкою, і той упорався з сніданком. Всім хотілося піти на прогулянку, подивитись, як будується дім.

Вишикувалися діти в пари й пішли.

Ідуть тротуаром, роздивляються навколо. А побачать машину, так одразу й заперечаються, якої вона марки.

А Петрик гордо говорить:

— Та це ж новий «Москвич», а не «Волга». Хіба так важко запам'ятати?

Може, Петрикові й легко, бо в нього тато шофер. А от Наталя ніяк не може запам'ятати. Зате вона добре знає дерева: де каштан, де липа, а Петрик завжди плутає. І тоді Наталя каже: «Хіба це так важко запам'ятати?»

Перейшли діти вулицю. Ось нарешті й той дім, що будується.

— Дивіться,— сказав Лесик,— вже четвертий поверх є. А недавно було тільки три.

Почали всі лічити, скільки поверхів,— і, справді, вийшло чотири.

Раптом під'їхало кілька вантажних машин. А на них не цегла, а цілі стіни. Обв'язали робітники одну таку стіну дротом, підхопив її підйомний кран і поніс угору.

— Ну й силач! — здивувався Лесик.

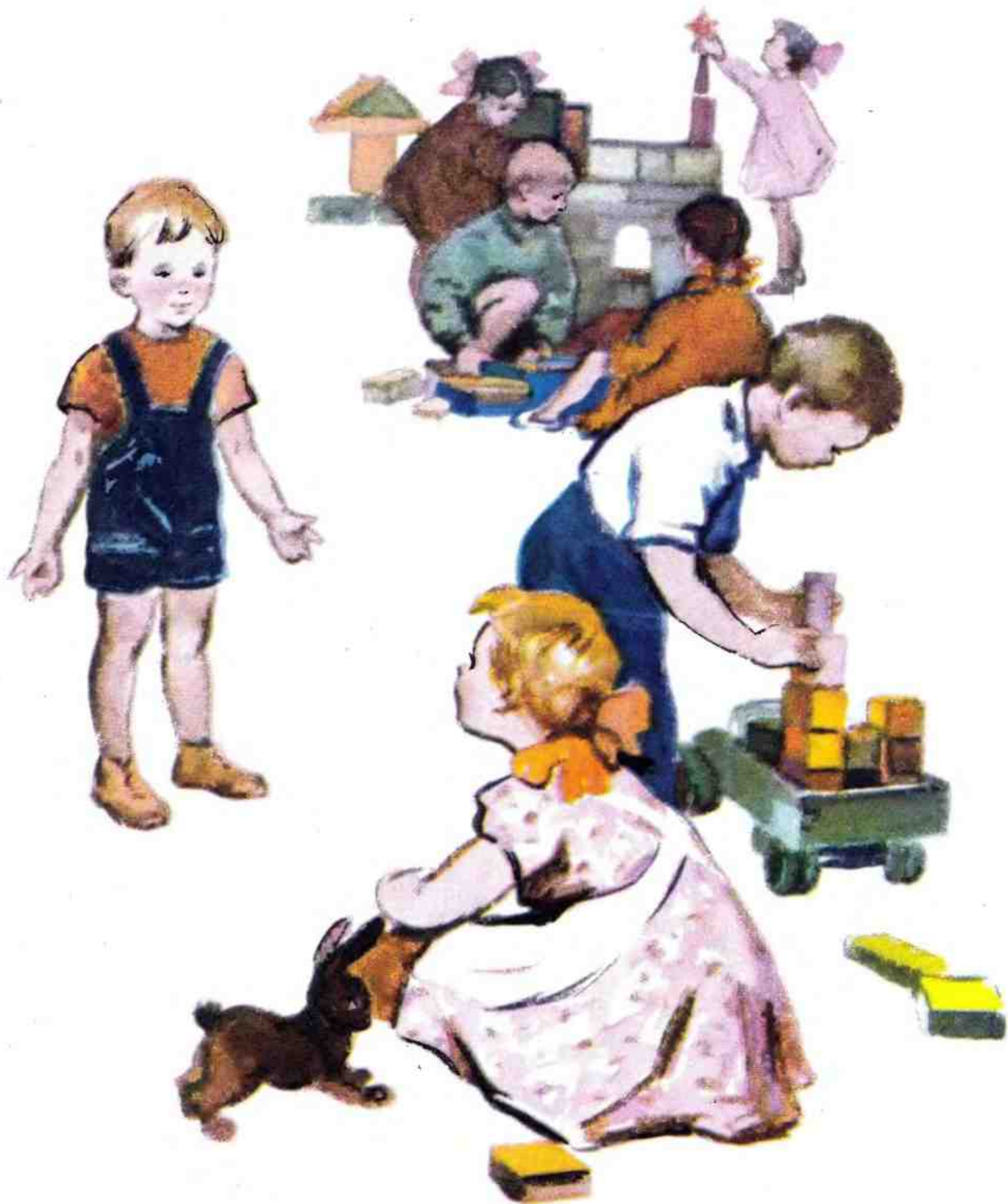
А там, на будинку, інші робітники поставили цю стіну прямо на четвертий поверх. Залили її з боків розчином, і гляди: стоїть вже стіна!

— Бачите, як швидко будують,— пояснювала вихователька Марія Петрівна.— А коли б по цеглині укладали стіну, то на це пішло б дуже багато часу.

Розповіла Марія Петрівна дітям, що роблять різні машини на будівництві, як працюють робітники.

...Цілий день у дитячому садку тільки й розмов було, що про новий дім. Навіть заходилися будувати такий же. Петрик кричить:

— Я шофером буду! Я возитиму стіни!

Наталя каже:

— А я мур збудую навколо будинку.

— Будувати! Будувати! — загомоніли інші діти.

Усі так захопилися, що їй не помітили, як швидко почав рости будинок з кубиків.

А тут підійшов до гурту Лесик.

— Я теж хочу будувати.

— А що ж ти роби́тимеш? — здивувалася Зоя. — У нас уже є і шофери, і будівельники, і навіть начальник.

Глянула Марія Петрівна на Лесика, а він мало не плаче. Стоїть, очима кліпає.

— Ким же ти будеш? — спитала вона.

Лесик важко зітхнув і сказав:

— Я буду... підйомним краном. Я вже сильний, я сьогодні всю кашу з'їв!

— Це правда, я сама бачила, — підтвердила Валя.

— Коли так, то приймайте його до гурту, — сказала Марія Петрівна.

Діти з заздрістю подивились на Лесика: адже всі бачили підйомний кран, а здогадався ним бути тільки Лесик!

З того часу Лесик завжди все з'їдав за столом, бо боявся, що йому більше не дозволять бути підйомним краном.

ЧЕРГОВА НАСУСЯ

ьогодні Настуся прийшла в дитячий садок раніше, ніж завжди. Адже вона—чергова. Прийшла і відразу спитала Марію Петрівну:

— А що мені робити?

А Марія Петрівна їй каже:

— Візьми ганчірку й витри листочки фікуса. Щоб пилу на них не було. Знаєш, як це робити?

— Знаю, знаю,— відповіла Настуся.

Взяла вона ганчірку і почала обережно витирати листочки.

А тут і інші діти прийшли. Хто за машину взявся, хто за кубики, хто за ляльки. А Юрась підійшов до Настусі й каже:

— Хочеш, я тобі допоможу?

— Не треба,— відповіла Настуся.— Я сама всі листочки витру.

— Ну, то я поллю квіти,— сказав Юрась і побіг по кружку. Приніс води і почав поливати квіти.

— Не лий так багато, а то потече,— каже йому Настуся.

А Юрась знову приніс повну кружку води і все поливає. Аж поки й справді не потекло.

— Ну що ти наробив! — спалахнула Настуся.— Гляди, яка калюжа на підвіконні. От я зараз розкажу Марії Петрівні.

— Та я... я не знав, що вони протікають,— виправдувався Юрась.

Але Настуся й слухати його не стала, побігла шукати виховательку.

— Маріє Петрівно!—закричала вона.— Юрась на вікні калюжу зробив!

— Як же він її зробив?

— А він не слухався мене і все поливав і поливав квіти. А вони не схотіли більше пити, і зробилась калюжа.

Увійшли вони до кімнати. Бачать: коло вікна стоїть Юрась, червоний, насуплений. Глянула на нього Марія Петрівна, а він ще більше зашарівся, бо знає, що зробив шкоду. Мабуть, соромно йому. А обік нього стоїть Женя і витирає ганчіркою підвіконня.

— Молодець, Женю. Так і треба робити,— говорить Марія Петрівна.

Дивується Настуся: чому це хвалять Женю, а не її? Адже вона перша помітила, що Юрась калюжу на вікні зробив...

Прийшли діти в дитячий садок, а на підвіконнях уже стоять довгі ящики з землею.

— Маріє Петрівно, це у нас квітник буде? — спитала Віра.

— Ми будемо квіти садити? — підбігла Зіна.

— От і не вгадали, — відповіла вихователька. — Ми будемо садити городину.

Поснідали діти — і мерщій до вікна. А Марія Петрівна принесла чашечки з набубнявленими горошинками й квасолинками, кілька тугих цибулин і сказала:

— Саджати будемо по черзі, як сидите за столами. На кожний стіл — одна цибулина, а решта — горошинки і квасолинки.

— Мені цибулину! — закричав Павлик.

— А чому тобі? — образилась Катруся.

— А я ж перший сказав. Правда, Віро?

Засперечались дівчатка з Павликом: завжди він наперед лізе та ще й галасує.

— Ну й сади собі цибулину, — сказала врешті Зіна, яка теж сиділа за цим же столом. — Тільки після нас, останнім.

Дала вихователька Катрусі паличку.

— Насамперед ямку зроби,—сказала.—
Ось тут, у куточку. Ти ж перша садиш.

Копнула Катруся паличкою — зробила
ямку.

— А тепер поклади квасолинку і загор-
ни її землею.

Так і зробила Катруся.

— А зараз моя черга, моя,—просунулась
до вікна Зіна.— Дайте мені горошинку.

І посадила її.

А потім Віра посадила свою квасолинку.
І лише тоді Павлик посадив цибулину. Він
був такий задоволений, ніби мав вирости
цілий город!

Так один за одним і посадили діти в
ящики все, що принесла Марія Петрівна.

Минуло кілька днів. Рясно поливали
чергові землю, а паростки ніяк не хотіли
сходити.

— Може, це горошини погані? — питав
Василько.

— Якщо через кілька днів не проросте
моя квасолина, принесу собі з дому кра-
щу,—сказала Віра.

Та незабаром в ящику з'явився перший
паросток.

— Це моя квасолинка зійшла! — радіс-

но загукала Катруся.—Дивіться! Ось, у самому куточку!

Вона сміялась і танцювала, бігала по кімнаті і кожному показувала маленький паросток.

Тільки недовго раділа Катруся. Прийшла наступного дня в дитячий садок, глядь— а її паростка нема. Розплакалась Катруся. Позбігались усі діти, сперечаються. Ніхто не знає, куди паросток подівся.

— Може, йому було холодно і він назад сховався,— сказав невпевнено Павлик.

— От ще вигідав,— накинулись на нього діти.— Хіба таке може бути?

— Не знаю,— зніяковів Павлик.— Куди ж він міг подітися?

— Це його хтось зірвав,

— Звичайно, зірвав,— загомоніли діти і побігли до виховательки. Всіх поспитала Марія Петрівна, але ніхто не признався. Так і не знайшли винуватого.

— Ти не плач, Катрусю,— сказала вихователька. — Може, твоя квасолинка ще пустить паросток.

Засумувала Катруся, і всім дітям було неприємно, наче хтось їх усіх образив.

Один Павлик не сумував і метушився

більше, ніж завжди. Він гасав по кімнаті на коні, без кінця пускав по підлозі вантажну машину, а то просто заважав дітям гратись. Це він учора, коли Катруся почала хвалитись паростком, взяв його і зірвав. Щоб не хвалилась більше!

А як побачив, що Катруся плаче, як усі діти ходять насуплені, то й сам злякався. А що робити — не знає. От і вирішив мовчати. Може, якось там минеться.

Прийшла через кілька днів Катруся в дитячий садок і тільки-но увійшла в групу, а її вже гукають: іди подивись!

Підбігла вона до вікна, а там, в ящику, де вже зійшли перші паростки, в самому куточку зеленіє ще один паросток. Крихітний, певно, тільки вночі виткнувся.

Катруся, мов зачарована, схилилась над ним. Який то був чудовий паросток, — маленький, тендітний, але живий! Коли б він умів говорити, то, напевно, сказав би: «Ось і я, добридень, Катрусю».

Усі діти раділи за Катрусю, і навіть Павлик радів.

Коли всі розійшлися, він підійшов до Катрусі і тихенько потяг її за лікоть.

— Катрусю, ти не ображайся на мене...

— За що?

— Це я тоді... вирвав твій паросток.

— Ти?

— Еге ж, я,— сумно хитнув головою Павлик.

Може, якщо б Павлик сказав про це раніше, вона б і дуже образилась на нього. А сьогодні, коли їй було так хороше, вона сказала:

— Я тобі теж розкажу секрет. Хочеш? Тільки цей секрет мій і Марії Петрівни.— На якусь мить вона задумалась.— Я тоді з дому принесла нову квасолинку. Перед цим я її посадила у себе в горщику з квітами. Тому вона так швидко і проросла.

— Про що ви там шепочетесь? — раптом почувся голос Марії Петрівни.

— Це Павлик розказав мені один секрет про квасолинку, а я йому наш,— відповіла Катруся.

— Ну от і добре, що тепер у вас немає секретів. І глядіть мені, щоб таких секретів у вас більше ніколи не було.

І Павлик, веселий та щасливий, разом з Катрусею побіг мити руки, бо вже починався сніданок.

ЧОМУ ЖЕНЯ НЕ ВМІЛА ШИТИ

Відірвалась у Жені стрічка від сумочки. Прибігла вона додому. Побачила маму і до неї:

— Приший, мамусю. А то мені нема куди носову хусточку покласти.

Подивилась мама сумочку та й каже:

— Сама приший.

— Так я ж не вмію!

— Ну то й що. Візьми і спробуй.

Дала мама Жені голку, нитку, ножиці. Просилила Женя нитку в голку, зав'язала вузлик,— це вона й раніше вміла. Потім мама взяла сумочку, приклала до її куточка стрічку, а Женя почала пришивати. Просмикнула нитку раз,— спробувала, чи міцно. Просмикнула вдруге, втретє... А коли міцно-міцно пришила стрічку, зробила петельку і відрізала нитку.

— Ну от і все,— сказала мама.— А ти говорила, що не вмієш.

— Так я ж ніколи раніше не шила,— заперечила Женя.

— Саме тому й не вміла. А виходить, це не так важко.

Смішно стало Жені: і хто це їй сказав, що вона не вміє шити? Мабуть, давно вміє, тільки все чомусь не наважувалась.

ЧИМ СКІНЧИЛАСЯ КАЗКА

Гуляла Маринка з подругами у під'їзді, бо надворі була гроза. А коли дощ ущух, першою на подвір'я вибігла Віра і весело загукала:

— Дивіться, яка калюжа велика! А я її перестрибну.

За нею всі повибігали і теж почали стрибати. Добре Вірі стрибати — вона довгонога. А от Маринці... Скільки не стрибала, так до краю калюжі і не дострибнула. Лише ноги намочила.

А потім Віру покликала мама, і всі діти непомітно розійшлися. Пішла й Маринка додому.

Увійшла до кімнати й подалась у куток до своєї ляльки. Нагодувала її, уклала в ліжко і підсіла до тата, щоб казку розповів.

— Що ж тобі розповісти? — питає тато.

— Нову казку, якої я ще не знаю, — просить Маринка.

— Ну гаразд. — Подумав трохи тато і почав оповідати:

— Жила собі маленька дівчинка. Звали

її чи то Галинка, чи то Маринка — забув, не пригадаю зараз. І от пішла вона якось гуляти. Гуляла, гуляла у дворі, аж поки не почався дощ. І великі такі калюжі поналивав. Спочатку дівчинка дивилась, як дощинки на калюжах пухирці вибивали, а потім і собі давай бігати під дощем. Незчулася, як уся й змокла. Прибігла додому і відразу ж до ляльок своїх. Раптом глянула на підлогу, а там—сліди на паркеті. Наче хто мокрими ногами пройшов.

Замовк тато, сидить, замислився.

— А далі що було? — питає цікава Маринка.

— Забув я, дочко, що далі було,—і знов мовчить.

Подивилася Маринка на підлогу, а там

і справді сліди від її ніг. Соромно їй стало. Підвелась мовчки, взяла суконку і почала витирати сліди. А тато все мовчить, тільки дивиться на Маринку. Коли ж вона затерла останню пляму, він і каже:

— Згадав, дочко, згадав, чим скінчилась казка!

Та Маринка вже й так знала, бо сама тій казці придумала добрий кінець.

ЛОЖЕЧКА

Найбільше Зіна любила гратись у піску: робити пиріжки, бабки різними формочками або просто будувати домики й прикрашати їх камінчиками. А як в дитячий садок привезли купу свіжого піску, вона просто не відходила від пісочника.

От і сьогодні, коли після сніданку діти вийшли у двір, Зіна одразу побігла до пісочника. З дому вона принесла маленьку ложечку, точнісінько таку, яка вчора була у Валі. Бо Валя своєї нікому гратись не давала, все сама. А з ложечкою зручно. Набереш повнісіньке блюдечко піску, не якоюсь там паличкою приминаєш, а справжньою ложечкою. І вікна в будиночках добре нею робити, не розвалюються вони.

Довго так гралася Зіна. Коли бачить— Валя біжить, усміхнена така, рада.

— Ой, ти мою ложечку знайшла! — закричала здаля.

— Це моя ложечка! — заперечила Зіна.

— Ні, моя, моя! — заголосила Валя.— Я вчора тут у піску гралась і загубила її.— І вихопила у Зіни з рук ложечку.

— Віддай, я її з дому принесла!

— Таню,— звернулась Валя до дівчинки, яка теж сиділа в пісочнику,— ну скажи, чия це ложечка? Ти ж бачила, що я вчора з нею гралась?

— Бачила,— неохоче відповіла Таня.— А може, і в Зіни є така?

— Ні, це мені мама купила.

А Зіна стоїть, от-от заплаче. Вона б і забрала у Валі свою ложечку, тільки битися з нею не хоче. Галасу буде на весь дитячий

садок. І знов Марія Петрівна поскаржиться її матері.

— Можеш її зовсім собі забрати. У мене дома краща є! А з тобою я більше не хочу гратись,— сказала Зіна. Повернулась і пішла.

А Валя на radoщах відразу заходилась робити пиріжки з піску. Ось уже і Таня пішла гратись до інших дітей, і Світлана, а Валя все ніяк не може розлучитись із своєю ложечкою. Збудувала вона ще будиночок, а поряд вирішила зробити криницю. Та тільки-но почала копати ямку, як раптом її рука намацала в піску якусь дивну залізячку. Потягнула її Валя, а це... ложечка. Ну точнісінько така, як у неї в руках!

Озирнулась Валя, чи ніхто не побачив, що вона знайшла ложечку. Ні, здається, ніхто. Що ж тепер робити?

Якусь хвилину Валя сиділа задумана, а потім підвелась і так, начебто нічого не сталось, пішла в будинок. Шафочки для одягу стояли відразу ж у передпокої. Валя швидко розшукала Зініну шафку, поклала на поличку ложечку і хутенько вибігла у двір...

Перед обідом, коли Зіна відчинила свою шафочку, то їй очам не повірила: на полиці лежала її ложечка. Та сама маленька ложечка з подряпинкою на ручці, яку вона сьогодні принесла в дитсадок.

Звідки тут узялася ложечка?

Зіна одразу ж хотіла спитати про це Валю. Та передумала. Хто ж, крім неї, міг покласти ложечку?

Ні, не така вже їй погана подруга Валя. От тільки вибачитись забула...

ікавою була Маринка, все їй треба знати. Почує, наприклад, якесь нове слово — неодмінно спитає, що воно значить. Пояснять їй раз — і запам'ятає.

Та трапилось Маринці одне слово, яке вона ніяк не могла зрозуміти. А слово те звичайнісіньке: «Зараз». Правда, дивно?

І якби через нього не стався один неприємний випадок, Маринка, мабуть, і досі б його не розуміла.

А трапилось от що.

Прокинулась Маринка в неділю, сяк-так одягнулась і давай бавитись ляльками. Мама каже їй:

— Ти, доню, спершу ліжко застели, вмийся, а тоді вже грайся.

А Маринка на те:

— Зараз, мамусю, — і знову грається.

І скільки разів не повторювала їй мама, вона все своє: зараз та зараз.

«Напевно, не розуміє дочка цього слова», — подумала мама. От і каже чоловікові:

— Може, сьогодні поїдемо в зоопарк?

Погода чудова. Давно вже там не були.

Як почувла те Маринка, так і закрутилась по кімнаті дзигою.

— Ой мамочко, як добре ти надумала! Давай швидше снідати і поїдемо.

— Зараз,— відказала спокійно мама і пішла до кухні.

Не сидиться Маринці в кімнаті, і вона на кухню подалась.

— Мамусю, ми скоро будемо снідати?

— Зараз, доню,— знову відповідає мама, а сама порається біля плитки.

Бігає Маринка з кімнати в кухню, то попросить маму плаття випрасувати, то бант зав'язати. А мама на те — зараз та зараз.

Прикро стало Маринці, розрюмсалась.

— Чого це ти плачеш?— питає в неї тато.

— Я маму стільки просила, а вона все відповідає, що зараз, і нічого мені не робить...

— А я чув, що «зараз» — це «потім».

— Хто ж тобі таке сказав? — дивується Маринка.

— А твоє незастелене ліжко, розкидані ляльки, неприбрані звечора фарби...

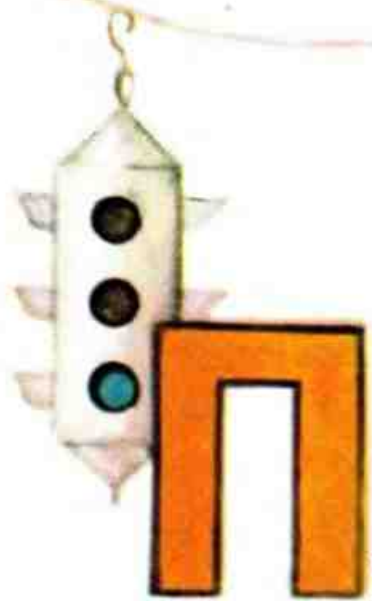
Подивилась навколо Маринка, витерла кулачками сльози і сказала:

— Я, татуню, зараз... зараз усе приберу.

І швиденько все прибрала.
Отак і зрозуміла Маринка те «зараз».
А як зрозуміла, то й мама вже не барилась:
подала снідати, і незабаром усі поїхали
в зоопарк.

ЗОВСІМ НЕ СОРОМНО

Прийшов Василько в дитячий садок, почав роздягатися. А тут до нього Михась підскочив і просто в вічі сміється:

— Ех ти,— каже,— боїшся сам вулицю перейти, а ще збираєшся льотчиком бути!

Це, звичайно, він сьогодні бачив, як Василько йшов з мамою за руку.

Образився Василько на Михася. Але що зробиш, коли це так. Не відпускає його від себе мама, боїться за нього. Напевно, він таки ще малий. От навіть, коли вчора зважувались, лікарка сказала, що він важить менше за Михася на... на цілий буханець хліба! От на скільки!

Увечері, коли в дитячий садок прийшов тато, Василько нашвидку одягся і, потягнувши тата за рукав, хутенько вийшов на вулицю. Як завжди, батько взяв його за руку. Але біля переходу Василько наважився відпустити татову руку.

— Ти не бійся за мене,— сказав він та-

гові.— Я обережно йтиму. Я ж скоро до школи піду...

Глянув тато на Василька, а в нього майже повні очі сліз.

— Ну гаразд. Тільки йди обіч і ні на крок не відставай,— наказав тато.— Я зупинюсь — і ти спиняйся. Зрозумів?

Зрадів Василько, куди й сльози поділись!

Ось підійшли вони до бруку. Спинився тато, подивився ліворуч. Василько й собі так. Дійшли до середини вулиці, а тут звідкілясь машина летить. Може, вона й не летіла, але Василькові здалося, що саме так. Він навіть хотів ухопитись за татусеву руку. Але бачить — зупинився тато, і він зупинився. А як проїхала машина, вони й перейшли вулицю.

— Страшно? — питає тато.

— Не дуже,— відповів Василько.— Давай тепер завжди так ходити. Добре?

Вже скоро Василько сам навчився переходити вулицю, а тато йшов поруч про всяк випадок.

Якось прийшов за Васильком тато й каже, щоб і Ніна з молодшої групи збиралась додому. Нінина мама сьогодні затримаєть-

ся, а вони в одному будинку мешкають.

Побіг Василько за Ніною. Одягнув її, сам одягся.

Вийшли вони на вулицю, ідуть і розмовляють. А як дійшли до переходу, Ніна— хоп! — і взяла Василька за руку. Він хотів було висмикнути руку, та де там! Міцно вчепилась мала, боїться сама переходити. А тут батько й каже:

— Уважно дивись,— і зробив крок на брук.

Василько від цих слів наче виріс одразу. Оглядівся на всі боки і рушив. Він ішов, не поспішаючи, зупинявся, пропускав машини, знову ішов,— зовсім як дорослий.

А коли вони ступили на тротуар, Василько навіть спинився, щоб перевести дух,— так сперло в грудях. І раптом побачив, як на другому боці вулиці йде Михась і дивиться на нього. Але Василькові тепер було зовсім не соромно, бо це ж не він тримався за татуся, а Ніна міцно трималася за нього.

Я

к тільки Клава почула, що мама причинила за собою двері і пішла на вулицю, відразу ж підсіла до старшого братика:

— Сашко,— сказала вона улесливо,— давай пограємось у лікаря.

— А кого я лікуватиму?— питає Сашко.

— Хочеш — каченя. Воно у мене слухняне і всі ліки приймає. А коли вилікуєш його, заведеш ключиком, і воно танцюватиме.

— Знов його,— хмуриться Сашко.

— А ти ж кого хочеш?

Сашко замислюється. Йому взагалі не дуже хочеться гратись. Але нічого не робити теж нудно.

— Знаєш що, я лікуватиму слона. А коли вилікую, поїдемо на ньому в Африку.

Де знаходиться Африка, Клаві важко собі уявити. Але вона знає, що це дуже далеко, що там завжди жарко і не треба надівати капосних калош і шарфа, коли йдеш гуляти.

— Добре,— погоджується вона.— Йди до вікна, я викличу тебе телефоном.

Сашко відходить до вікна, ставить ослінчик і вилазить на підвіконня. За вікном кружляють сніжинки і м'яко спускаються на землю. У дворі нікого з хлопчиків немає. Лише одна Наталя з третьої квартири згрібає лопаткою сніг і накладає його на зелений грузовик. Час від часу по двору пробігає Бобик, напевно, від когось утікаючи.

Сашко повертається до Клави і нетерпляче запитує:

— Вже?

— Ще ні, ось тільки слоника покладу в ліжко,— каже Клава.

Нарешті Клава протяжно дзижчить. Однією рукою Сашко прикладає до вуха сірникову коробочку, а другу — складає трубочкою і підносить до рота:

— Слухаю,— говорить він.

— Мені треба лікаря Айболить,— просить Клава.— У мене дуже захворів слоник.

— Лікар Айболить поїхав,— відповідає Сашко і куточком ока позирає на сестру.— Але ми пришлемо вам іншого лікаря. Він теж добре лікує.

— Хай швидше приїздить, а то в слоника висока температура.

— Не хвилюйтесь, лікар зараз приїде.

Сашко зіскакує з підвіконня і на велосипеді під'їжджає до Клави.

— Це у вас хворий? — питає він сестру.

— У мене. Слонику дуже погано.

Сашко поважно сідає на стілець, як той лікар, що недавно приходив до батька.

— Розкажіть, як він захворів.

— Учора ввечері у слоника заболіла голова, — розповідає Клава. — Я зміряла температуру — дуже висока!

— А живіт болить? — цікавиться лікар.

— Болить. Цілу ніч слоник стогнав і тримався за нього. Я йому грілку приклала, полегшало трохи.

— А горло?

— Дуже.

— Дайте мені чайну ложечку, — каже Сашко. — Я подивлюсь йому горло.

Клава біжить до буфета, довго шукає в ящиках ложечку, але спохвату не може її знайти.

— Ти не там шукаєш, — каже їй Сашко. — Мама їх поклала на полицю, де чашки стоять.

Нарешті ложечку знайдено.

— Розкрийте вашому слонику рот,— каже лікар.— Так і є. У нього ангіна.

— Що ж мені робити? — хвилюється Клава.

— Від цього тепер не вмирають. Я йому ліки пропишу.

Сашко сів до столу і тільки зібрався виписати слонику ліки, як знадвору почулося:

— Са-шко! Са-шко!

І звісно, він одразу ж забув про свого хворого і прилип до шибки. Внизу, у дворі, стояли Петько і Микола. Побачивши Сашка, вони замахали руками:

— Виходь, будемо гірку робити!

Довго не роздумуючи, Сашко побіг до вішалки одягатися.

— А як же слоник? — захвилювалась Клава.— Йому ж дуже погано.

— А ти йому гірчичники постав,— буркнув лікар, всуваючи руку в пальто.

Клава відразу насупилась і потягла носом.

— Ну, чого ти, чого плачеш? Нічого з твоїм слоником не буде. Сама чула, що мене кликали.

— Так він же хворий,— крізь сльози каже Клава.— Йому ще гірше може бути.

— От ще вигадала,— злиться Сашко.— Нічого йому не буде. Та й який я лікар? Я тільки грався в лікаря.

— А коли б ти не згодився гратися, то й слоник не захворів би... Це ти винний... У-у-у,— гірко схлипує Клава.

— Ну й смішна ж ти, Клавко.

— Сам ти смішний! Лікар ніколи не кидає хворого. А ти... ти тікаєш! Бачиш,— звертається Клава до слоника, притискуючи його до грудей,— який у мене брат. Не хоче тобі допомогти. А ще піонером хоче бути. У-у-у...

Важкі сльозинки, наздоганяючи одна одну, побігли по її рожевих щоках. Сашко зовсім розгубився. Він спробував було заспокоїти Клаву—та де там! Нічого не вийшло. Потім гірко зітхнув, кинув пальто на канапу і нехотя поліз на підвіконня. Відчинив кватирку і закричав хлопчикам:

— Я не піду!

— Чому-у-у? — долинуло знадвору.

— Я... я не можу!

Я

Кось після полудня Марія Петрівна сказала дітям:

— Сідайте всі за столи, будемо малювати.

Кожному дала по аркушику паперу і поклала на стіл кольорові олівці.

— А що можна малювати? — спитали діти.

— Що схочете. А потім ці малюнки покажете батькам. Хай вони подивляться, як ви малюєте.

І діти почали малювати. Юрась — корабель на морі, Петрик — літака, Вова — велику автомашину, а Дмитрик — трактора. Він недавно їздив у село і бачив там, як трактор працює в полі.

Потім Дмитрик тим же коричневим олівцем намалював шлях, синім — небо, а поле... Він пошукав зеленого олівця на столі — і не знайшов.

— У кого зелений олівець? — спитав Дмитрик.

Ніхто з дітей не відповів.
Він ще раз спитав.

— У мене нема,— сказала Женя.

— Я жовтим малюю,— сказав Юрась.

— А я червоним,— сказав Тимко.

Тоді Дмитрик побачив,
що зелений олівець у Галі.

— Дай мені зеленого олівця,— звернувся він до неї.

— А я дерево малюю,— відповіла Галя.

Зачекав трохи Дмитрик.
Бачить, що Галя вже намалювала дерево, та й знову просить.

Не хоче Галя віддавати йому зеленого олівця. Вона сьогодні на нього образилась: прийшла з двору, а руки брудні-брудні. Дмитрик був черговий і не пустив її в кімнату обідати. Як не сперечалась з ним Галя, а все ж

довелось помити руки. І на обід через це вона спізнилась.

— Мені ще квіти малювати треба, — каже Галя Дмитрикові.

А потім сказала, що й дах малюватиме. А коли вже не було чого малювати зеленим, вона й вікна в будинку зеленими зробила, і навіть сонце зеленим намалювала, аби тільки не дати Дмитрикові олівця.

Увечері прийшли батьки забирати дітей додому. Всі діти показували їм свої малюнки. Показала й Галя свій малюнок мамі. Подивилась на нього мама та й каже:

— Добре намалювала. Тільки чому в тебе сонце зелене?

Стоїть Галя, насупилась, мовчить. Що їй відповісти мамі?

МОРОЗ

Давно вже на подвір'ї дитячого садка не було так гарно, як сьогодні: за ніч снігу намело багато-багато. Він лежав пухнастим килимом на землі, на сараї, на дахах сусідніх будинків. Навіть на деревах. І варто було смикнути або зачепити гілку, як з дерева зривалась ціла зграя важких пластівців і густо вкривала необачного.

Гомінко було на подвір'ї. Діти катались на санках, на лижах. А біля невеличкої гірки — так просто черга стояла: кожному не терпілося швидше з'їхати.

Тільки один Тимко, що сьогодні вперше прийшов до дитячого садка, як вийшов з приміщення, так і лишився стояти біля ганку. Стоїть і голови не поверне — холодно! Мо-

роз пощипує за ніс, щоки, навіть намагається залізти в черевики і рукавиці. Не знає ще Тимко дітей, стоїть, сумує.

— Чого ти не граєшся? — питає його Марія Петрівна.

— Холодно, мороз кусається, — відповідає Тимко.

— А хочеш, я тебе навчу, щоб мороз не кусався? — каже Марія Петрівна.

— Як? — недовірливо питає Тимко.

— А ось слухай. Коли ти стоїш на місці, Дід Мороз підкрадеться і вщипне тебе за щоку чи за ніс. А ти спробуй від нього втекти. Він старий і тебе не дожене. Візьми санки і біжи до гірки кататись. Буде за тобою ганятись Дід Мороз і не спіймає.

Замислився Тимко.

— А того хлопчика на лижах він теж не може спіймати?

— Авжеж не може, — каже Марія Петрівна. — От давай його спитаємо. Миколо! — покликкала вона хлопця. — Тобі холодно?

— Ні! — весело сказав Микола.

Взяв тоді санки Тимко і побіг до гірки. Спустився раз, другий, а потім ще багато разів, навіть парко йому стало. Побачив, що Марія Петрівна все стоїть, тупцюючи на місці, підбіг до неї і каже:

— А я вже утік від Діда Мороза. І ви тікайте!

ДОБРИЙ ВАСИЛЬКО

Була у Василька сестра Наталя. Зібралась вона якось іти до школи і раптом згадала: забула олівці купити. А в неї сьогодні урок малювання.

— Васильку, — сказала вона братові, — позич мені свої олівці. Я тобі після школи віддам.

Надувся Василько, видно, що не хоче давати.

— Чуєш, я ж до школи спізнюся!

— А я не знаю, де вони.

— От жадний, — спалахнула Наталя. — Та вони ж у шухляді лежать!

Поліз Василько в стіл, довго там рився, нарешті знайшов олівці і каже:

— На, тільки не загуби.

Схопила їх Наталя, вкинула у портфель і побігла на вулицю.

А коли повернулась із школи додому, бачить: стоїть Василько посеред кімнати, задоволений такий і жує пиріжок.

— Що, обіду не дочекаєшся? — спитала його Наталя.

— Ні,— каже Василько.— Це я бабусі сказав, що позичив тобі олівці. А вона дала мені пиріжок.

Трохи згодом прийшла з роботи мама. Підбіг Василько до неї і розказав, що позичив Наталі олівці. А сам у мамину сумку заглядає. Дала мама Василькові цукерку.

Поки стрибав Василько по кімнаті на одній ніжці, цукерка і розтанула в роті. Зітхнув він і подався знову до сестри:

— Може, тобі ще чогось треба? Я дам, мені не шкода.

— Коли було б не шкода, то нікому б не хвалився,— сердито сказала Наталя і пішла з кімнати.

Як ти гадаєш, Ваню, що нам подарує Дід Мороз на Новий рік? — запитала Женя у брата, добре загортаючи ляльку в картату ковдру.

Ваня ще зручніше вмоствився на канапі і відповів:

— Мені — ковзани. А тобі — ляльку.

— Не хочу я ляльки, — образилась Женя. — Ляльку він уже подарував мені.

— А що ж ти хочеш?

Женя на мить замислилась, потім усмінулась і сказала:

— Білку. Тільки справжню.

— От ще вигадала. Таких подарунків Дід Мороз не робить.

— А тобі ж хотілося велосипед — і подарував?

— Так то ж велосипед, а не білка!

— Ну то й що! Коли він Дід Мороз, хай відгадає, що я хочу.

— А де ж твоя білка житиме? — поцікавився Ваня.

— А я попрошу тата, він їй будиночок зробить. І колесо, щоб вона бігала в ньому.

— А чим годувати її — знаєш?

— Горішками, — відповіла Женя. — В магазині їх багато.

Ваня зітхнув. «А й справді, — подумав, — добре було б мати живу білку. Мама завжди купувала б горішки. А смажені — вони смачні-смачні».

Він глянув у куток кімнати — там, біля вікна, стояла прикрашена ялинка. А під нею — Дід Мороз, маленький, у ватній шубі, з палицею в руці. І Вані ще дужче схотілося мати ковзани. Він, звичайно, швидко навчиться кататись. І не буде тепер Мишко хвалитись своїми лижами.

В кімнаті тихо. Мама пішла в магазин.

Тато досі не повернувся з відрядження.

Ваня дивиться на блискучу зірку, прикріплену на верхівці ялинки, і відчуває, як у нього злипаються очі...

У передпокої хтось подзвонив. Сусідка, тьотя Клава, вийшла і когось впустила.

Потім почувся важкий стук.

— Це тато приїхав! — крикнула Женя. Ваня теж схопився. Але ось відчинилися двері, і на порозі з'явилася тьотя Клава з незнайомим чоловіком.

— Це до вас, — сказала вона. І, обернувшись до незнайомця, привітно запросила:

— Проходьте. Це вони і є. Влаштовуйтеся. — І пішла.

Незнайомець пройшов у кімнату, поставив два чемодани і зняв засніжену шапку.

— Ну, здорово, молодці!

Женя й Ваня так і прикипіли на місці. Від незнайомого потягнуло холодом. На вусах і бровах сніг відтанув, і тепер висіли великі краплинки.

— А... ви хто будете? — невпевнено запитав, нарешті, Ваня.

— Не впізнали? Тоді відгадайте.

Женя презирнулась з Ванею і скоріш запитала, ніж відповіла:

— Може; Дід Мороз?

— А хіба такі Діди Морози бувають?
Ось у вас під ялинкою стоїть Дід Мороз.

— Так то ж іграшковий, не справжній,—
відповіла Женя.

— А я, виходить, справжній?

— Ну, не зовсім справжній, але такий, що
подарунки носить,— несміливо додав Ваня.

— Оце ти вгадав. Подарунки я дійсно
привіз.

Незнайомий, не поспішаючи, роздягнувся
і почав розпаковувати чемодани.

Ваня від задоволення навіть ущипнув
Женю, але на цей раз вона тільки скривилась
і не образилась.

Чоловік дістав з чемодана хутряну шубку
і подивився на Женю.

— Це мені? — зашарілася Женя.

— Вона хотіла білку,— втрутився Ваня.

— А я вже передумала! — вигукнула
Женя і взяла подарунок.

— А це тобі: костюм і ковзани з черевиками.

Ваня так розгубився, що забув навіть
подякувати. Він стояв посеред кімнати з ковзанами і костюмом у руках і ніяк не міг зрозуміти, що сталося.

Тим часом Женя, розчервоніла, сяюча, підійшла до незнайомого і сказала:

— Спасибі! Ви як справжній Дід Мороз.

Незнайомець посміхнувся, хотів щось сказати, але Женя тихенько запитала:

— А ви мамі теж принесли подарунок?

— Аякже! Він в другому чемодані.

Через годину, коли мама прийшла з базару, Женя сиділа на колінах у Діда Мороза, а Ваня, тримаючись за стільці, вчився ходити на ковзанах по паркету.

І тут виявилось, що це ніякий не Дід Мороз, а татків брат, який приїхав з далекого міста Красноярська погостювати на кілька днів.

І тим краще, що все так сталось. Може, справді ще завітає Дід Мороз і подарує Жені білку, а Вані... Ваня ще подумає, який подарунок він хотів би мати.

ЗМІСТ

Підйомний кран	3
Чергова Настуся	7
Секрет	9
Чому Женя не вміла шити	14
Чим скінчилася казка	16
Ложечка	19
Зараз	23
Зовсім не соромно	26
Як Сашко лікував	29
Зелене сонце	35
Мороз	38
Добрый Василько	41
Під Новий рік	43

ДЛЯ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Буцень Олег Васильевич.

С утра до вечера

(На украинском языке)

Редактор *К. І. Гловацька*. Художній редактор *В. М. Решетов*. Технічний редактор *М. Д. Дахно*. Коректор *В. Л. Ніколенко*

Здано на виробництво 6. III. 1961 р. Підписано до друку 21. VI. 1961 р. Формат 70x92¹/₁₆. Фіз. друк. арк. 3.0. Умовн. друк. арк. 3.51. Обл.-вид. арк. 1.91. Тираж 75000. Зам. № 291. Ціна 13 коп.
Дитвидав УРСР. Київ, Кірова, 34.

Друко-хромолітографія «Атлас» Головополіграфвидаву Міністерства культури УРСР. Львів, Зелена, 20.

Ціна 13 коп.

ДИТВИДАВ

